

De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie
Mr. F. Teeven
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum
31 juli 2012

Kenmerk
B 2.1.12./002851/2045/JT

Uw kenmerk
277967

Onderwerp
Ontwerp uitvoeringsbesluit wetsvoorstel onvrijwillige behandeling

Geachte heer Teeven,

Bij brief van 3 juli jl. met als kenmerk 277967 heeft u de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) in de gelegenheid gesteld om te reageren op het Ontwerp uitvoeringsbesluit wetsvoorstel onvrijwillige behandeling. Hierna treft u aan het advies van de NVvR, dat is voorbereid en vastgesteld door de Wetenschappelijke Commissie van de NVvR.

Strekking van het besluit

Door dit besluit wordt, aldus de onderhavige nota van toelichting, in het Reglement verpleging ter beschikking gestelden, de Penitentiaire maatregel en het Reglement justitiële jeugdinrichtingen een hoofdstuk betreffende de (onvrijwillige) geneeskundige behandeling ingevoegd. Er worden (nadere) eisen gesteld aan het geneeskundig behandelingsplan en de voorzieningen op de afdelingen waar geneeskundige behandeling wordt verricht. Ook wordt de taak van de behandelend arts nader beschreven en wordt - in geval van dwangbehandeling - voorzien in een (meldings)procedure.

Het besluit strekt ter uitvoering van de Wet tot wijziging van de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden, de Penitentiaire beginselenwet en de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen in verband met de verruiming van de mogelijkheid onvrijwillige geneeskundige behandeling te verrichten (verder: Wet onvrijwillige geneeskundige behandeling).

De betreffende wet heeft de bepalingen over de geneeskundige behandeling van de geestelijke gezondheidstoestand in de beginselenwetten in overeenstemming gebracht met de voorschriften bij of krachtens de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Wet bopz). Daarnaast vergroot de eerdergenoemde wet de mogelijkheden tot het toepassen van onvrijwillige geneeskundige behandeling (verder: dwangbehandeling) in tbs-instellingen, penitentiaire inrichtingen en jeugdinrichtingen, waarbij is aangesloten bij de regeling zoals die thans geldt onder de Wet bopz.

Advisering

Het vereiste causale verband

Naar de mening van de NVvR is het voor het onderhavige besluit van belang te onderscheiden tussen de omstandigheid waarin causaal verband is vereist tussen een stoornis en gevaar en een omstandigheid waar dat causale verband niet is vereist. De NVvR constateert dat in de Beginselenwet ter beschikking gestelden, zoals geldend na de wetwijziging, immers onderscheid wordt gemaakt tussen “gevaar voor de verpleegde, die het veroorzaakt” (artikel 1 onderdeel t) en “het gevaar dat de stoornis van de geestvermogens de verpleegde doet veroorzaken” (artikel 16 tweede lid). Overeenkomstige terminologie wordt gebruikt in de Penitentiaire beginselenwet art. 46a “gevaar voor de gedetineerde, die het veroorzaakt” en in de art. 46b en 46d “het gevaar dat de stoornis van de geestvermogens de gedetineerde (...) doet veroorzaken”. Hetzelfde geldt op overeenkomstige wijze voor de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen “gevaar voor de jeugdige, die het veroorzaakt” in artikel 51a en “het gevaar dat de stoornis van de geestvermogens de jeugdige (...) doet veroorzaken” in art. 51b en art 51d.

In het voorgestelde Besluit wordt zowel de terminologie gebruikt waarin de oorzaak van gevaar wordt gerelateerd aan de stoornis als ook die waarin de betrokkene gevaar doet veroorzaken. Van directe veroorzaking door betrokkene is in het voorgestelde besluit geen sprake. Voor de NVvR is voorts nog niet duidelijk of het vereiste causale verband in de gekozen bewoordingen telkens voldoende tot uitdrukking komt. Dat geldt voor de elk van de drie regelingen, waarnaar hierna zal worden verwezen.

Het Reglement verpleging ter beschikking gestelden:

Art. 25 lid 2 onder a: “welk gevaar de stoornis van de geestvermogens de verpleegde doet veroorzaken”

Art 34d lid 5 onder a: “welk gevaar de verpleegde doet veroorzaken”

De Penitentiaire maatregel:

art. 22 lid 1 onder a: “de stoornis van de geestvermogens van de gedetineerde doet veroorzaken”

art 22 e lid 5 onder a en b: “welk gevaar de gedetineerde doet veroorzaken”

Het Reglement justitiële jeugdinrichtingen:

art 49 lid 1 onder a: “de stoornis van de geestvermogens de jeugdige doet veroorzaken”

art 49e lid 5 onder a “welk gevaar de jeugdige doet veroorzaken”

Uit de toelichting op het Besluit valt op te maken dat onderscheid wordt gemaakt tussen drie soorten dwangbehandeling, te weten de gedwongen geneeskundige handeling (artikelen 26 Bvt, 32 Pbw en 37 Bjj), de a-dwangbehandeling (artikelen 16a, onder a, Bvt, 46d, onder a, Pbw en 51d, onder a, Bjj) en de b-dwangbehandeling (artikelen 16b, onder b, Bvt, 46d, onder b, Pbw en 51d, onder b, Bjj).

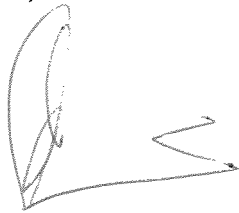
Het gaat bij de *gedwongen geneeskundige handeling* om een acute situatie. De geneeskundige handeling moet volstrekt noodzakelijk zijn ter afwending van een gevaar voor de gezondheid of de veiligheid van de betrokkene of anderen. Het gevaar hoeft niet in verband te staan met een stoornis van de geestvermogens. Bij de *a-dwangbehandeling* geldt dat het gevaar waarvoor behandeld wordt, altijd in causaal verband moet staan tot een stoornis van de geestvermogens bij de betrokkene. Ook bij de *b-dwangbehandeling* dient het gevaar, anders dan bij de gedwongen geneeskundige behandeling, ook in causaal verband te staan tot een psychische stoornis.

In het licht van deze toelichting verdient het, naar de mening van de NVvR, in samenhang met de gewijzigde wetgeving de voorkeur alleen te spreken van “gevaar dat betrokkene veroorzaakt” (verpleegde, gedetineerde of jeugdige) als geen causaal verband met een psychische stoornis is vereist en ook dan niet te spreken van “gevaar dat de betrokkene doet

veroorzaken". In ieder geval moet de terminologie "gevaar dat betrokkene veroorzaakt" of "gevaar dat de betrokkene doet veroorzaken" worden vermeden als het gaat om voor een behandeling relevant gevaar waarvoor een causaal verband vereist is met een psychische stoornis. Dan dient telkens dat vereiste verband voor de helderheid telkens tot uitdrukking te worden gebracht. De NVvR adviseert om het voorgestelde Besluit aldus aan te passen, dan wel in de toelichting duidelijk te maken waarom de gekozen bewoording in Art 34d lid 5 onder a van het Reglement verpleging ter beschikking gestelden, in de art 22 e lid 5 onder a en b van de Penitentiaire maatregel en in art 49e lid 5 onder a van het Reglement justitiële jeugdinrichtingen de voorkeur verdient.

Namens het bestuur van de NVvR,
de Wetenschappelijke Commissie,

J. Silvis
voorzitter

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke ending in a small arrowhead.